

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

INDEKSI IZVOZNIH I UVOZNIH CIJENA BiH 2014

Bosna i Hercegovina

Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine

Sarajevo, 2015.

Sadržaj

1. Uvod u statistički proces i njegove rezultate - Metodologija istraživanja.....	5
1.1. Namjena istraživanja.....	5
1.2. Pravni osnov i odgovornost statističkih institucija.....	5
1.3. Jedinica posmatranja.....	5
1.4. Prikupljanje podataka.....	6
1.5. Obuhvat.....	6
1.6. Definicije.....	6
1.7. Obrada podataka.....	7
1.8. Objavljivanje rezultata.....	7
1.9. Ključne varijable.....	8
1.10. Ključne statistike.....	8
1.11. Upitnik.....	8
1.12. Kontakt informacije.....	8
2. Relevantnost.....	8
2.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa raspoloživih ESS statistika (R1).....	8
3. Tačnost.....	8
3.1. Greške uzorkovanja.....	8
3.2. Neuzoračke greške.....	9
3.2.1. Greške obuhvata.....	9
3.2.2. Greške mjerenja.....	9
3.2.2.1. Kontrole za otkrivanje grešaka mjerenja.....	9
3.2.2.2. Razlozi za nastanak grešaka mjerenja.....	9
3.2.2.3. Postupanje u slučaju grešaka mjerenja.....	9
3.2.2.4. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa editovanja/uređivanja podataka (A3).....	9
3.2.2.5. Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja.....	9
3.2.3. Greške neodgovora.....	9
4. Pravovremenost i tačnost objave.....	9
4.1. Pravovremenost objave.....	9
4.1.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost prvih rezultata (T1).....	9
4.1.2. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost konačnih rezultata (T2).....	10
4.2. Tačnost objave.....	10
4.2.1. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Tačnost objave (T3).....	10
4.2.2. Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i tačnosti objave.....	10
5. Dostupnost i jasnoća.....	10
5.1. Dostupnost.....	10
5.1.1. Kanali diseminacije.....	10
5.1.2. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa korištenih kanala diseminacije (AC1).....	10
5.1.3. Načini diseminacije.....	10
5.1.4. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa korištenih načina diseminacije (AC2).....	11
5.1.5. Pokazatelj kvaliteta i učinka - Broj pristupa on-line bazi podataka (AC3).....	11

5.2. Jasnoća.....	11
5.2.1. <i>Printane publikacije i internetska objava</i>	11
5.2.1.1. <i>Diseminirani rezultati</i>	11
5.2.1.2. <i>Nivo (detaljnost) diseminacije</i>	11
5.2.1.3. <i>Metapodaci</i>	12
5.2.1.4. <i>Mjere za poboljšanje jasnoće diseminiranih rezultata</i>	12
5.2.2. <i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa kompletnosti metapodataka (AC4)</i>	12
6. Uporedivost i skladnost	12
6.1. Vremenska uporedivost.....	12
6.1.1. <i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Dužina uporedivih vremenskih serija (CC1)</i>	12
6.1.2. <i>Prekidi u vremenskim serijama</i>	13
6.1.3. <i>Ostali faktori koji utiču na vremensku uporedivost</i>	13
6.2. Geografska uporedivost.....	13
6.2.1. <i>Uporedivost sa ostalim članicama europskog statističkog sistema</i>	13
6.3. Desezoniranje.....	13
6.4. Skladnost između privremenih i konačnih podataka.....	13
6.4.1. <i>Politika diseminacije privremenih podataka</i>	13
6.4.2. <i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Skladnost između privremenih i konačnih podataka (CC2)</i>	13
6.4.3. <i>Razlozi za veće razlike između privremenih i konačnih podataka</i>	13
6.5. Skladnost sa rezultatima referentnog istraživanja.....	13
6.5.1. <i>Kratak opis referentnog istraživanja</i>	13
7. Ustupci - kompromisi između izlaznih komponenti kvaliteta	13
8. Procjena korisničkih potreba i percepcija korisnika	14
8.1. Klasificiranje i razumijevanje korisnika.....	14
8.2. Mjerenje percepcije i zadovoljstva korisnika.....	14
8.2.1. <i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Indeks zadovoljstva korisnika (US1)</i>	14
8.2.2. <i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Vrijeme proteklo od zadnjeg istraživanja zadovoljstva korisnika (US2)</i>	14
9. Troškovi i opterećenost ispitanika/izvještajnih jedinica	14
9.1. Troškovi istraživanja statističkog ureda.....	14
9.1.1. <i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Godišnji operativni troškovi, prosjek prema glavnim troškovnim komponentama (PCR1)</i>	14
9.2. Opterećenost i troškovi ispitanika/izvještajnih jedinica.....	14
9.2.1. <i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Godišnje opterećenje ispitanika u satima i/ilifinansijskim pokazateljima (PCR2)</i>	14
9.3. Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti.....	15
10. Povjerljivost, transparentnost i zaštita	15
10.1. Povjerljivost.....	15
10.2. Transparentnost.....	15
10.3. Zaštita.....	15
11. Zaključak	15

1 Uvod u statistički proces i njegove rezultate – Metodologija istraživanja

1.1 Namjena istraživanja

Da bi se lakše pratili tokovi robne razmjene sa inostranstvom, utvrđivale izvozne i uvozne cijene na domaćem tržištu, ocijenila konkurentnost privrede, kao i utvrdili realni tokovi robe, pored nominalnih, koriste se i indeksi izvoznih i uvoznih cijena.

Indeksi izvoznih i uvoznih cijena se mogu temeljiti na „stvarnim“ cijenama proizvoda (rade se na bazi istraživanja) i jediničnim vrijednostima proizvoda (rade se na bazi administrativnih izvora – Carine). Zbog nemogućnosti provođenja istraživanju i u nedostatku adekvatnih izvora podataka, većina zemalja u svijetu koristi indekse izvoznih i uvoznih cijena koji se baziraju na jediničnim vrijednostima proizvoda. Osnovna razlika sastoji se u tome što se ne prati cijena koju proizvod ostvaruje na pojedinom tržištu, već jedinična vrijednost koja se izražava kao odnos ukupne ostvarene vrijednosti proizvoda na tržištu i količine. Indeksi izvoznih i uvoznih cijena bazirani na jediničnim vrijednostima nisu isključivo indeksi cijena, jer njihova promjena zavisi i od cijena i od količine određene robe. Jedinična vrijednost se u kontekstu međunarodne trgovine definiše kao stvarno plaćena cijena za jednu jedinicu datog proizvoda kad je prodana za izvoz u datu zamlju ili kupljena kao uvoz iz nje. Prednost ovih indeksa je u tome što oni efektivno uvećavaju broj posmatranih observacija koje se koriste za izračun indeksa, pa samim tim smanjuju varijansu uzorka jer uzimaju u obzir sve transakcije određenog proizvoda.

U Bosni i Hercegovini se indeksi izračunavaju prema metodi jediničnih vrijednosti. Izvor podataka za izračun jediničnih vrijednosti su Jedinственe carinske isprave (JCI) koje Agencija za statistiku BiH preuzima od Uprave za indirektno oporezivanje radi mjesečne obrade podataka robne razmjene BiH sa inostranstvom. Agencija za statistiku BiH proizvodi indekse izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) na kvartalnom nivou od 2011. godine.

1.2 Pravni osnov i odgovornost statističkih institucija

- Zakoni o statistici BiH;
- Višegodišnji statistički programi i godišnji planovi rada BiH;
- Metodologija Indeksa izvoznih i uvoznih cijena BiH
- Međunarodne preporuke i priručnici (Eurostat, MMF, UN)

Ovo statističko istraživanje je dio godišnjeg programa rada Agencije za statistiku BiH.

1.3 Jedinica posmatranja

Jedinica posmatranja je jedinična vrijednost svake isporuke robe bilo na strani izvoza ili uvoza odnosno jedinična vrijednost robe unutar Jedinственe carinske isprave. Unutar JCI, proizvodi se klasificiraju u skladu sa Carinskom tarifom BiH, koja je usklađena sa Kombinovanom nomenklaturom (CN) koja se koristi u Europskoj uniji. Carinska tarifa BiH sadrži oko 10 000 proizvoda, pa je i za toliko slogova/zapisa moguće izračunati indeks izvoznih i uvoznih cijena. No, jedinične vrijednosti na tako niskom stepenu agregiranosti podataka su analitičarima manje značajne, te je neophodno izračunati skupni indeks za određenu djelatnost ili privredu u cjelini.

1.4 Prikupljanje podataka

Izvor podataka je Uprava za indirektno oporezivanje. Svaki mjesec Uprava za indirektno oporezivanje dostavlja Agenciji za statistiku BiH podatke iz Jedinstvenih carinskih isprava.

Jedinstvena carinska isprava je dokumenat koji deklarant (poslovni subjekt ili druga ovlaštena osoba, npr. špediter) podnosi carinarnici prilikom carinjenja robe. Svaka Jedinstvena carinska isprava sadrži podatke, između ostalog, o toku robe (izvoz ili uvoz), tarifnoj oznaci (desetocifrena oznaka u skladu sa Carinskom tarifom BiH odnosno sa Kombinovanom nomenklaturom CN na osam cifara), statističkoj vrijednosti u KM i količini u kilogramima. Navedeni pokazatelji su dovoljni za izračun indeksa izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti).

1.5 Obuhvat

Istraživanje se ne radi na uzorku, nego se u obzir uzima svaka podnesena Jedinstvena carinska isprava odnosno izvozna i uvozna transakcija. Iz obrade se isključuju sljedeći slogovi/transakcije:

- proizvodi koji nemaju podatak bilo za količinu, bilo za vrijednost ili koji se ne pojavljuju u nekom od posmatranih perioda,
- oni slogovi čiji je elementarni indeks vrijednosti izvan intervala (0.5, 2), tj. intervala $[0.5 * \text{medijan}, 2 * \text{medijan}]$, pri čemu je medijan izračunat prema oblastima Klasifikacije djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2),
- električna energija - jer se izračun radi na neto masi, a ne na dopunskoj jedinici mjere.

1.6 Definicije

Izvoz robe označava tok u kojem roba fizički napušta carinsku teritoriju BiH.

Uvoz robe označava tok u kojem roba fizički ulazi u carinsku teritoriju BiH.

Roba odnosno proizvod predstavlja sva pokretna fizička dobra.

Statistička vrijednost predstavlja vrijednost robe prema FOB paritetu za izvoz odnosno CIF paritetu za uvoz.

Statistička vrijednost kod izvoza (FOB – Free On Board) se izračunava na sljedeći način:

- ako je ugovoreno mjesto isporuke u inostranstvu, vrijednost iz fakture umanjuje se za troškove prevoza, osiguranja i otpremanja robe od granice BiH do mjesta isporuke u inostranstvu,
- ako je ugovoreno mjesto isporuke robe u BiH, vrijednost iz fakture povećava se za troškove prevoza, osiguranja i otpremanja robe od mjesta isporuke u BiH do granice BiH.

Statistička vrijednost kod uvoza (CIF – Cost, Insurance, Freight) se izračunava na sljedeći način:

- ako je ugovoreno mjesto isporuke robe u inostranstvu, vrijednost iz fakture povećava se za troškove prevoza, osiguranja i dopremanja robe od mjesta isporuke do granice BiH,
- ako je ugovoreno mjesto isporuke robe u BiH, vrijednost iz fakture umanjuje se za troškove prevoza, osiguranja i dopremanja robe od granice BiH do mjesta isporuke u BiH.

Količina robe predstavlja neto vrijednost robe u kilogramima.

Jedinična vrijednost robe je vrijednost robe u KM po kilogramu.

Indeks izvoznih cijena (jediničnih vrijednosti) predstavlja mjeru promjene cijena (jediničnih vrijednosti) izvoznih proizvoda.

Indeks uvoznih cijena (jediničnih vrijednosti) predstavlja mjeru promjene cijena (jediničnih vrijednosti) uvoznih proizvoda.

Bazna godina predstavlja godinu čiji se prikupljeni podaci koriste kao baza za izračunavanje indeksa.

1.7 Obrada podataka

Indeksi se računaju prema Paasche formuli tj.

$$P_k(1Q, Y) = \frac{\sum_{\{cn8\}_k} val(cn8, 1Q, Y)}{\sum_{\{cn8\}_k} \frac{val(cn8, 1Q, Y)}{Ind(cn8, 1Q, Y)}}$$

gdje su:

cn8 – proizvod prema CN klasifikaciji

Q – tromjesečje

Y – godina

Val – vrijednost

Ind – elementarni indeks koji se računa prema formuli:

$$Ind(cn8, 1Q, Y) = \frac{unit_value(cn8, 1Q, Y)}{unit_value(cn8, Y-1)}$$

(unit value – jedinična vrijednost za dati CN u datom tromjesečju, date godine)

Kao bazna godina se uzima 2010. godina.

Indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) izračunavaju se tromjesečno iz podataka iskazanih u konvertibilnim markama i američkim dolarima i to u odnosu na prethodnu godinu, a svi ostali indeksi izračunavaju se iz njih. Godišnji indeksi predstavljaju aritmetički prosjek tromjesečnih indeksa.

1.8 Objavljivanje rezultata

Agencija za statistiku BiH objavljuje indekse izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) u KM i USD u tromjesečnim saopštenjima. Objavljaju se indeksi o ukupnom izvozu i uvozu, kao i o područjima i oblastima Klasifikacije djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2) i sektorima Standardne klasifikacije međunarodne trgovine (SMTK rev.4). Prilikom objave podataka za četvrti kvartal, u istom saopštenju se objavljuju i godišnji podaci koji predstavljaju aritmetički prosjek kvartalnih podataka.

Saopštenja se objavljuju 50 dana nakon završetka referentnog perioda.

Konačni godišnji podaci u KM, EUR i USD se objavljuju u godišnjem Tematskom biltenu 20.07.

Nevedene publikacije se mogu naći na web stranici www.bhas.ba.

1.9 Ključne varijable

Osnovna varijabla je jedinična vrijednost izvoza i uvoza proizvoda na kvartalnom nivou.

1.10 Ključne statistike

- Kvartalni indeksi za ukupan izvoz i uvoz pokazuje promjenu cijena (jediničnih vrijednosti) u datom kvartalu u odnosu na baznu 2010. godinu.
- Kvartalni indeksi za područja i oblasti Klasifikacije djelatnosti BiH pokazuje promjenu cijena (jediničnih vrijednosti) u područjima i oblastima Klasifikacije djelatnosti BiH u datom kvartalu u odnosu na baznu 2010. godinu.
- Kvartalni indeksi za sektore Standardne klasifikacije međunarodne trgovine pokazuje promjenu cijena (jediničnih vrijednosti) u sektorima Standardne klasifikacije međunarodne trgovine u datom kvartalu u odnosu na baznu 2010. godinu.
- Prosječani godišnji indeksi za ukupan izvoz i uvoz, područja i oblasti Klasifikacije djelatnosti BiH i sektore Standardne klasifikacije međunarodne trgovine pokazuje promjenu cijena (jediničnih vrijednosti) za datu godinu u odnosu na baznu 2010. godinu.

1.11 Upitnik

Statističko istraživanje indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) ne koristi upitnik.

1.12 Kontakt informacije

Za provođenje istraživanja indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) odgovoran je Odsjek za statistiku vanjske trgovine.

Kontakt osobe:

Adisa Maljanović (email adresa: adisa.maljanovic@bhas.ba; tel. +387 33 911 959)

Goran Slatinšek (email adresa: goran.slatinsek@bhas.ba; tel. +387 33 911 965)

2 Relevantnost

2.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa raspoloživih ESS statistika (R1)

Indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) su proizvedeni u skladu sa metodološkim osnovama Eurostat-a i UN-a. Za ovaj indeks se izračunavaju ključne statistike, koje se zahtijevaju prema međunarodnim standardima.

3 Tačnost

3.1 Greške uzorkovanja

Obzirom da se ovo istraživanje ne provodi na osnovu uzorka, greške uzorkovanja ne postoje.

3.2 Neuzoračke greške

3.2.1 Greške obuhvata

Ove greške ne postoje obzirom da se radi o 100 % obuhvatu odnosno sve Jedinственe carinske isprave tj. transakcije se uzimaju u obradu (osim transakcija po pitanju električne energije).

3.2.2 Greške mjerenja

3.2.2.1 Kontrole za otkrivanje grešaka mjerenja

Uprava za indirektno oporezivanje i Agencija za statistiku BiH vrše kontrolu valjanosti i vjerodostojnosti podataka po pitanju statističke vrijednosti u KM i količine u kg. Također, prilikom obrade podataka se isključuju transakcije koje nisu zadovoljile određene uslove (vidjeti poglavlje 1.5).

3.2.2.2 Razlozi za nastanak grešaka mjerenja

Greške se mogu pojaviti prilikom unosa podataka odnosno ispunjavanja tj. podnošenja Jedinственe carinske isprave.

3.2.2.3 Postupanje u slučaju grešaka mjerenja

U slučaju otkrivanja grešaka, one se ispravljaju ili se zapisi odnosno Jedinственe carinske isprave isključuju iz obrade (vidjeti poglavlje 1.5).

3.2.2.4 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa editovanja/uređivanja podataka (A3)

Moguće su naknadne ispravke i revizije podataka od strane Uprave za indirektno oporezivanje, kao i od strane Agencije za statistiku BiH, ali one ne utiču značajno na prvu objavu podataka.

3.2.2.5 Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja

Primarnu kontrolu podataka vrši Uprava za indirektno oporezivanje. Agencija za statistiku BiH vrši naknadne kontrole valjanosti i vjerodostojnosti podataka iz Jedinственih carinskih isprava, ali se taj dio obrade treba i dalje unapređivati.

3.2.3 Greške neodgovora

Obzirom da se ovo istraživanje ne provodi na osnovu uzorka, greške neodaziva ne postoje.

4 Pravovremenost i tačnost objave

4.1 Pravovremenost objave

4.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost prvih rezultata (T1)

Pravovremenost prve objave rezultata istraživanja je određena kao razlika između datuma prve objave i kraja referentnog perioda. U našem slučaju se radi o 50 dana od dana završetka referentnog perioda (kvartala).

4.1.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost konačnih rezultata (T2)

Konačni kvartalni i godišnji rezultati se objavljuju u Tematskom biltenu 200 dana nakon završetka referetne godine. Razlika između prvih i konačnih rezultata je zanemariva.

4.2 Tačnost objave

4.2.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Tačnost objave (T3)

Nije bilo odstupanja između najavljenog datuma u godišnjem kalendaru publikovanja i stvarnog datuma objave.

4.2.2 Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i tačnosti objave

Nije bilo kašnjenja.

5 Dostupnost i jasnoća

5.1 Dostupnost

5.1.1 Kanali diseminacije

Pri objavljivanju rezultata indeksa izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) korišteni su sljedeći diseminacijski kanali:

Broj	Kanali diseminacije	Korišteno
1	Web stranica – internet objava	DA
2	Pisani zahtjevi korisnika po njihovoj specifikaciji	DA
3	Podaci koji se objavljuju putem telefona	DA
4	Digitalni mediji (CD, diskete, itd...)	DA
5	Podaci predstavljeni na novinarskoj konferenciji	NE
6	Tematski bilten	DA
7	Posebne printane publikacije	NE
8	Baze, dostupne spoljnim korisnicima	NE
9	Statistički zaštićeni mikropodaci	NE

5.1.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih kanala diseminacije (AC1)

Stopa korištenih kanala diseminacije rezultata je 55,6 % (5/9X100).

5.1.3 Načini diseminacije

Pri objavljivanju rezultata indeksa izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) korišteni su sljedeći načini diseminacije:

Broj	Načini diseminacije	Korišteno
1	Web stranica – internet objava	DA
2	Web stranice ostalih institucija	DA

3	Web stranice međunarodnih organizacija	NE
4	Tematske Web stranice (npr.popis stanovništva)	NE
5	Pisani zahtjevi	DA
6	Telefonsko posredovanje	DA
7	Digitalni mediji (CD, diskete, itd...)	DA
8	Podaci predstavljeni na novinarskoj konferenciji	NE
9	Godišnjak	NE
10	BiH u brojkama	NE
11	Prva objava – priopćenje	DA
12	Tematski bilten	DA
13	Posebne publikacije	NE
14	Publikacije Eurostata	NE
15	Publikacije ostalih međunarodnih organizacija (OECD, IMF)	NE
16	Baze podataka, namijenjene za internu upotrebu	NE
17	Baze, dostupne spoljnim korisnicima	NE

5.1.4 Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih načina diseminacije (AC2)

Stopa korištenih kanala diseminacije rezultata je 41,2 % (7/17X100).

5.1.5 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Broj pristupa on-line bazi podataka (AC3)

Ne postoji on-line baza podataka za indekse.

5.2 Jasnoća

5.2.1 Printane publikacije i internetska objava

- Kvartalno saopštenje „Indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH“
- Godišnje saopštenje „Indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH“
- Tematski bilten „Statistika robne razmjene BiH sa inostranstvom“ (dio „Indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH“ - konačni podaci)
- BiH u brojevima – dio „Vanjska trgovina“

5.2.1.1 Diseminirani rezultati

Rezultati istraživanja indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH prikazani su u obliku indeksnih brojeva.

Podaci su prikazani samo u PDF formatu.

5.2.1.2 Nivo (detaljnost) diseminacije

Diseminiraju se agregirani kvartalni i godišnji indeksi. Objavljuju se indeksi za ukupan izvoz i uvoz, za područja i oblasti Klasifikacije djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2), kao i za sektore Standardne klasifikacije međunarodne trgovine (SMTK rev.4).

5.2.1.3 Metapodaci

Referentna Metadata - ESMS: Kontakt (organizacija, organizacijska jedinica, mail adresa); Metadata ažuriranje - datumi; Statistička prezentacija (opis podataka, klasifikacijski sistem, sektorska pokrivenost, statistički koncepti i definicije, statistička jedinica, statistička populacija, referentno područje, vremenska pokrivenost, bazni period); Jedinica mjere; Referentni period; Institucionalni mandat (pravni akti i drugi sporazumi, davanje podataka); Povjerljivost (povjerljivost – politika, povjerljivost – obrada podataka); Politika publikovanja (kalendar publikovanja, kalendar pristupa publikacijama, pristup korisnika); Učestalost diseminacije; Format diseminacije (saopćenja – vijesti, publikacije, on-line baza podataka, pristup Micro-podacima, ostalo); Dostupnost dokumentacije (metodološka dokumentacija, dokumentacija kvaliteta); Menadžment kvaliteta (osiguranje kvaliteta, procjene kvaliteta); Relevantnost (korisničke potrebe, zadovoljstvo korisnika, potpunost); Tačnost i pouzdanost (ukupna tačnost, uzoračka greška, neuzoračka greška - a) greška obuhvata - b) greška mjerenja - c) greška obrade - d) greška neodgovora); Pravovremenost i tačnost objave (pravovremenost, tačnost objave); Uporedivost (uporedivost – geografska, uporedivost – vremenska); Koherentnost (koherentnost – međudomenska, koherentnost sa npr. statistikom stanovništva, koherentnost sa npr. procjenom zaposlenosti u nacionalnim računima, koherentnost sa procjenom zaposlenosti koje potiču iz posl. istraživanja, koherentnost – interna); Troškovi i opterećenost; Revizija podataka (revizija podataka – politika, revizija podataka – praksa); Statistička obrada (izvori podataka, učestalost prikupljanja podataka, prikupljanje podataka, provjera valjanosti podataka, kompilacija podataka, podešavanje).

5.2.1.4 Mjere za poboljšanje jasnoće diseminiranih rezultata

Podaci se na novoj stranici BHAS-a prikazuju samo u PDF formatu. Podatke bi trebalo prikazivati i u tabelama i grafički kako bi se omogućilo korisnicima da analiziraju i upotrebljavaju podatke.

5.2.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa kompletnosti metapodataka (AC4)

Ukupan broj korištenih metadata elemenata iz preporučene Referentne ESMS je 56. Broj raspoloživih metadata elemenata u istraživanju Indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) iznosi 47. Znači, stopa kompletnosti metapodataka za ovo istraživanje je 83,9 % (47/56x100).

6 Uporedivost i skladnost

6.1 Vremenska uporedivost

6.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Dužina uporedivih vremenskih serija (CC1)

Podaci o kretanjima izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) se proizvode i objavljuju od 2011. godine.

Do 2014. godine imamo vremensku seriju podataka za BiH u dužini od 4 godine. Vrijednost pokazatelja obzirom da se radi o kvartalnim vremenskim serijama iznosi $4 \times 4 = 16$.

6.1.2 *Prekidi u vremenskim serijama*

Nije bilo prekida u serijama indeksa izvoznih i uvoznih cijena u BiH (jediničnih vrijednosti) od početka proizvodnje i objave podatka (2011. godine).

6.1.3 *Ostali faktori koji utiču na vremensku uporedivost*

Nije bilo ostalih faktora od značaja koji bi utjecali na vremensku uporedivost.

6.2 **Geografska uporedivost**

6.2.1 *Uporedivost s ostalim članicama europskog statističkog sistema*

Indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) su proizvedeni u skladu sa međunarodnim preporukama i uporedivi su sa podacima ostalih članica europskog statističkog sistema. Indeksi se, ipak, koriste prvenstveno za nacionalne potrebe.

6.3 **Desezoniranje**

Podaci o indeksima izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) nisu desezonirani.

6.4 **Skladnost između privremenih i konačnih podataka**

6.4.1 *Politika diseminacije privremenih podataka*

Pri iskazivanju rezultata indeksa izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) ne koristimo politiku diseminacije privremenih podataka ovog istraživanja.

6.4.2 *Pokazatelj kvaliteta i učinka – Skladnost između privremenih i konačnih podataka (CC2)*

Razlika između privremenih i konačnih podataka je zanemariva.

6.4.3 *Razlozi za veće razlike između privremenih i konačnih podataka*

Razlika između privremenih i konačnih podataka je zanemariva.

6.5 **Skladnost sa rezultatima referentnog istraživanja**

6.5.1 *Kratak opis referentnog istraživanja*

Ne provodi se nijedno referentno istraživanje kako bismo uporedili podatke.

7 **Ustupci – kompromisi između izlaznih komponenti kvaliteta**

Nijedan trade-offs (ustupak između izlaznih komponenti kvaliteta) nije analiziran u ovom istraživanju.

8 Procjena korisničkih potreba i percepcija korisnika

Trenutno se saopštenja mogu naći na web stranici samo u PDF formatu, ali se radi na tome da se postave i excel tabele radi lakšeg upravljanja podacima i njihove analize. Kako bi se olakšala interpretacija podataka, svako saopštenje sadržava i kratak komentar i metodološka uputstva na sva tri jezika u upotrebi u Bosni i Hercegovini ali i na engleskom jeziku za strane korisnike. Tematski bilten se proizvodi i na engleskom jeziku.

8.1 Klasificiranje i razumijevanje korisnika

Prvenstveno se kao ključni korisnici indeksa izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) trebaju navesti institucionalne organizacije poput Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara i Međunarodnog monetarnog fonda. Korisnici ovih podataka su i poslovni subjekti-preduzeća i mediji.

Interno se ovi indeksi koriste u statistici nacionalnih računa za proizvodnju bruto domaćeg proizvoda.

8.2 Mjerenje percepcije i zadovoljstva korisnika

Zadovoljstvo korisnika se uglavnom prati putem učestalosti njihovih zahtjeva i molbi upućenih Agenciji za statistiku BiH u smislu učestalosti ponavljanja istovrsnih zahtjeva za pokazateljima koji se potom uvrštavaju u samo saopštenje, ukoliko se zahtjevi smatraju opravdanim i ukoliko se ne radi o podacima koje smo dužni zaštititi.

8.2.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Indeks zadovoljstva korisnika (US1)

Ne obavlja se posebno istraživanje zadovoljstva korisnika ovim proizvodom tj. anketa.

8.2.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Vrijeme proteklo od zadnjeg istraživanja zadovoljstva korisnika (US2)

Ne obavlja se posebno istraživanje zadovoljstva korisnika ovim proizvodom tj. anketa.

9 Troškovi i opterećenost ispitanika/izvještajnih jedinica

9.1 Troškovi istraživanja statističkog ureda

9.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Godišnji operativni troškovi, prosjek prema glavnim troškovnim komponentama (PCR1)

Zbog nedostatka dovoljno elemenata, troškove nije moguće iskazati.

9.2 Opterećenost i troškovi ispitanika/izvještajnih jedinica

9.2.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Godišnje opterećenje ispitanika u satima i/ili finansijskim pokazateljima (PCR2)

Koriste se administrativni podaci. Izvor je Uprava za indirektno oporezivanje, a koriste se podaci iz Jedinstvenih carinskih isprava. Ne raspolažemo sa podacima o troškovima i opterećenosti izvještajnih jedinica jer je to nadležnost Uprave za indirektno oporezivanje.

9.3 Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti

Koriste se administrativni podaci. Izvor podataka je Uprava za indirektno oporezivanje, te je ova institucija nadležna za mjere smanjivanja troškova i opterećenosti izvještajnih jedinica.

10 Povjerljivost, transparentnost i zaštita

10.1 Povjerljivost

Povjerljivost statističkih podataka je zahtjevana zakonom, a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti.

Tako se u članu 27. Zakona o statistici BiH navodi da „Prilikom prikupljanja, obrade, dostave i distribucije statističkih podataka Bosne i Hercegovine, nadležni organi, uključujući organe na entitetskom nivou, poduzimaju sve mjere organizacione, regulatorne, administrativne i tehničke prirode koje su potrebne da se zaštiti povjerljivost podataka od nedozvoljenog pristupa, objavljivanja i korištenja“, a u članu 28. istog Zakona se kaže „Osobe koje prilikom obavljanja svojih poslova imaju pristup povjerljivim podacima moraju se pridržavati odredbi ovog zakona i nakon što prestanu obavljati svoje funkcije“.

Takođe, u dokumentu „Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku“ navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene spoljnim korisnicima.

10.2 Transparentnost

Korisnici su upoznati sa načinom prikupljanja, obrade i korištenja podataka iz statističkog istraživanja indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti).

Izjave na konferencijama za štampu vezano za rezultate istraživanja su apsolutno nepristrasne i politički neutralne.

Nisu uočene greške u publiciranim izdanjima indeksa izvoznih i uvoznih cijena BiH, tako da nije bilo potrebe za korekcijama i objavom istih.

10.3 Zaštita

Navedeno u poglavlju 10.1.

11 Zaključak

Metoda obračuna indeksa izvoznih i uvoznih cijena BiH (jediničnih vrijednosti) se i dalje provjerava i usavršava.

Poboljšanje kvaliteta podataka iz Jedinstvenih carinskih isprava treba biti prioritet. Unapređenjem kvaliteta tih podataka će biti unapređen i kvalitet indeksa.

Tabele sa podacima u excelu treba postaviti na web stranicu.